

Kryžių kalnas visuomet teikė viltį ir paguodą

Rugsėjo 6 dieną Kryžių kalno tienuolyno koplyčioje buvo minėtas Šventojo Popiežiaus Jono Pauliaus II apsilankymo 30-ies metų jubiliejus. Kryžių kalne popiežius lankėsi ir šv. Mišias aukojo 1993 metų rugsėjo 7 dieną.

Mintimis apie Kryžių kalną su „Šiaulių kraštu“ dalijasi buvęs ilgametis Kryžių kalno tvarkymo tarybos pirmininkas Julius ŠERKŠNYS. Aktyvus šiaulietis, daug prisidėjęs prie Kryžių kalno tvarkymo, prisimena, kaip Kryžių kalnas buvo naikinamas sovietmečiu, kaip vyko tvarkymo darbai, kaip buvo ruošiamasi Popiežiaus vizitui. Mena, ir kaip Kryžių kalnas atrodė vaikystėje – ketvirtajame praėjusio amžiaus dešimtmetyje čia jį su lineika buvo atsivežęs tėvas.

– Nuo seno Lietuvoje plačiai žinomas Jurgaičių piliakalnis, ilgainiui tapęs Kryžių kalnu. Tai lietuvių tautos kančių ir vilčių vieta. Kiek čia tragiškų žmogaus likimų. Jis žmonėms iš visos Lietuvos teikė vienintelę viltį, kai jie nešė, vežė ir statė kryžius.

1961 metais kančių ir vilčių kalnas buldozeriais buvo nušluotas, griuvo mediniai ir metaliniai kryžiai. Daug kartų vyko naikinimo akcijos, bet kryžiai vėl išaugdavo. Žmonių tikėjimas buvo virtęs už naikinamą valdžios galią. Kryžiai buvo statomi naktimis, slapčia.

1961 metais aš dirbau Šiaulių rajono vykdomajame komitete, gerai pažinojau naikinimo akcijos organizatorius ir vykdytojus, kurie nepaėjus ilgam laikui išejo iš gyvenimo tragiškai. Ar tai nebuvo Dievo ryškstė?

Kryžių kalnas pradėtas tvarkyti atgavus Nepriklausomybę, sudarius 1989 metais Kryžių kalno

„Kryžių kalnas – tautos kančia, viltis ir paguoda“, – sako ilgametis Kryžių kalno tvarkymo tarybos pirmininkas Julius Šerkšnys.

Ilgametis Kryžių kalno tvarkymo tarybos pirmininkas Julius Šerkšnys saugo Popiežiaus Jono Pauliaus II medalį.

priežūros ir tvarkymo tarybą.

Aš tada miesto spaudoje patalpinau straipsnį, kad tautos atgimimo dvasioje piliakalnis šaukiasi pagalbos. Reikia sutvarkyti dvokiančio Kulpės upelio vandenis – prie buvusio Mėšos kombinato buvo įrengti vandens valymo įrenginiai. Nuo Kryžių kalno atitolinta Kulpės upės senvagė į savo vietą, nes buvo priartinta Kryžių kalnui paskandinti. Atkurti žalieji plotai.

Užlipti į kalną įrengti ažuoliniai laiptai ažuoliniais turėklais.

Reikėjo pastatyti liaudies meistro R. Leparsko pagamintą Dievo skulptūrą, išgrįsti aikštelę ažuolu su apvadais. Kilus gaisrui, aikštelėje vėl teko viską atstatyti. Bėdų turėjome daug, darbus reikėjo spartinti, įrengti aikštę, takus ir privažiavimus, pagal Šiaulių rajono vyriausiojo architekto Algimanto Juknos projektą pastatyti koplyčią, kurioje Popiežius Jonas Paulius II aukojo šv. Mišias su šūkiu „Džiaukis, Motina Lietuva, savo žemėje pasitinkama Kristaus vietininką

Kryžių kalnas iki nuniokojimo.

Didelius darbus padarė architektė A. Nisteliene, emusi tarybiniais laikais daryti kalno tvarkymo projektą, kuriame pirmiausia buvo numatyta pašalinti menkaverčius medžius ir krūmokšnius, kurie ardė kalno šlaitus, trukdė statyti kryžius – tarybiniais laikais susodinti kaip naikinimo įrankis. Medžiai buvo nukirsti, krūmai išrauti, o architektė sulaukė didžiulės tarybinių gamtosaugininkų kritikos. Žiūrint iš šiandienos taško, ji buvo pagirtinai teisi, dirbo patriotiškai.

Praėjus metams po Popiežiaus Jono Pauliaus II vizito, jam žinant jo apsilankymą Lietuvoje kilo mintis pasodinti medžių parką, pavadintą „Vilčių parku“. Su dideliu entuziazmu 1994 metų ankstyvą pavasarį už Kryžių kalno, dykvietėje, su monsijoru Kleopu Jakaičiu pasodinome Popiežiaus ažuoliuką. Deja, deja, nedėkingas gruntas, sausra ir taisy, ir kitais metais... Mūsų laistymas nieko nepadarė, klimatas ir gamta parodė savo galią.

Joną Paulių II“ (Jo Eminencijos kardinolo Vincento Sladkevičiaus žodžiais).

Aš tuo laikotarpiu dirbau miesto komunalinio ūkio sistemoje, todėl dažnai susitikdavome su amžiną atilį išėjusiu monsijoru Kleopu Jakaičiu, aptardavome rūpimus darbus, padiskutuodavome, ką reikia padaryti: įrengti apšvietimą (buvo padaryta), išasfaltuoti kelią nuo plento iki Kryžių kalno ir daugelį kitų darbų. Sutvarkėme pakeleles aukštaūgius topolius, pasodintus tarybiniais laikais.

Šiaulių „Aušros“ muziejaus rinkiniai papildyti retais leidiniais

Šiaulių „Aušros“ muziejus įsigijo tris retus leidinius (1680–1830), kuriuose minima Lietuvos ir Žemaitijos istorija, Lenkijos ir Lietuvos valstybės politinis, ekonominis ir kultūrinis gyvenimas. Knygos praturtino kryptingai kaupiamą muziejaus senųjų ir pačių vertingiausių leidinių kolekciją – šiuo metu spaudinių rinkinyje saugoma 150 knygų, išleistų iki 1861 metų.

Knygoje „Politische Betrachtungen uber die innre Staatsverwaltung von Pohlen“ nagrinėjamas Lenkijos ir Lietuvos valstybės irimas bei galimybės normalizuoti politinį gyvenimą. Knygotyrininko doc. dr. T. Petreikio teigimu, buvo du 1773 m. ir 1776 m. knygos leidimai. Jos autorystė nėra žinoma, tačiau yra prielaida, kad autorius gali būti rašytojas, filosofas Volterras (1694–1778). Knyga išleista

1776 m. Leipcege, Vokietijoje.

Knyga „Venator, Johann Caspar. Historischer Bericht vom Marianisch-Teutschen Ritter-Orden <...>“ – vienintelis Lietuvoje žinomas egzempliorius.

Knygoje prūsų pastorius Johano Kasparo Venatoriaus (1660–1684) parašyta Vokiečių ordino (kūrimo bei žygių Lietuvoje, Žemaitijoje, Livonijoje istorija. Joje minimi Vilnius, Kaunas, Pilėnų tragedija, aprašyta didžiųjų kunigaikščių Vytenio, Gedimino, Algirdo, Vytauto, Žygimanto Augusto veikla. Knygoje dažnai minimas Vilnius (senąja vokiečių kalba – Wilde, išvertus iš vok. k. „laukinis“), Kaunas (Cauna), išsamiai aprašyta pirmųjų Lietuvos didžiųjų kunigaikščių Vytenio, Gedimino, Algirdo, Vytauto, Žygimanto Augusto veiklos istorija, Pilėnų (vok. k. Pullen) tragedija

ir t. t. Knyga iliustruota kituose leidiniuose nepublikuotomis XVII a. vario graviūromis, kuriose vaizduojamos ordino įkūrimo scenos ir herbai. Knyga išleista vokiečių kalba Niurnberge, Vokietijoje, 1680 m.

Trečioji knyga „Sammlung Alter und Neuer Lieder für das Königreich Preußen mit erbaulichen Gebeten und nöthigen Registern“ – senų ir naujų giesmių rinkinys Prūsijos karalystei su ugdomosiomis maldomis ir reikalingais registrais. Rinkinyje publikuotos sekmadienio ir švenčių, katekizmo, mokomosios ir guodžiančios giesmės, giesmės apie tikėjimą, pareigas, viltį. Išleista Karaliaučiuje (Kionigsbergas), Prūsijoje, 1830 m.

Parengta pagal „Aušros“ muziejaus inf.

„Aušros“ muziejaus inf.

Vienas iš šių metų „Kiemų“ renginių – susitikimas su solistu Liudu Mikalausku ir aktoriumi Ramūnu Šimukausku.

Baigėsi penktasis „Kiemų“ sezonas

Rugsėjo 12 dieną baigėsi penktasis Šiaulių apskrities Povilo Višinskio viešosios bibliotekos (ŠAVB) renginių ciklo „Kultūra ant slenksčio: kultūrinė kiemų intervencija“ sezonas. Šiame renginyje vyko Šiaulių ir Pakruojo daugiabučių kiemuose.

Pirmajame susitikime rugpjūčio 24 dieną Šiauliuose, Algirdo Juliaus Greimo g. 92/92A kieme, apie paauglius diskutavo jaunimo literatūros rašytojai Agnesa Kenešytė-Grice ir Viktoras Jassitis. Renginyje grojo jaunimo grupė „Medetkos“.

Rugsėjo 7-osios vakarą Gegužių g. 77 daugiabučio namo kieme dainavo vienas žymiausių

sių jaunosios kartos solistų, Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos premijos laureatas Liudas Mikalauskas. Pirmoje renginio dalyje L. Mikalauskas ir aktorius Ramūnas Šimukauskas kalbėjosi apie muziką ir atlikėjo kelią, o po pokalbio žiūrovų laukė solisto Liudo Mikalausko koncertas su netikėtomis improvizacijomis.

„Kiemai“ tradiciškai keliavo į regioną – Pakruojo daugiabučių namų kieme profesionalus teatras vaikams „Vėjų teatras“ rodė spektaklį-teatralizuotą koncertą „Apie žuvis, ausis ir mamą“.

„Šiaulių krašto“ inf.

Knyga „Sammlung Alter und Neuer Lieder für das Königreich Preußen mit erbaulichen Gebeten und nöthigen Registern“ – senų ir naujų giesmių rinkinys Prūsijos karalystei.

Vienintelis Lietuvoje žinomas knygos „Venator, Johann Caspar. Historischer Bericht vom Marianisch-Teutschen Ritter-Orden <...>“ egzempliorius.

